ԱՐՏԱՇԷՍ ԳԱՐԻՊԵԱՆ

ՊՍԱԿԱՒՈՐ

ՄԻԼԱՆՈՒ ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԻՑ ԱԿԱԴԵՄԻԱՅԷՆ

Տէր-Զօրի սարսափներէն վերապրեալ մ'է Պր. Ա. Գարիպեան, ահաւոր ջարդէն երեք անդամ ազատած։ Ծնած է Կէյվէի Գուրթպէյէն գիւղը (Իզմիա) 1906ին. իր հարազատներուն ու անպարտ ցեղի սիրուն մանկիկներու Եփրատի մէջ խումբ խումբ թափուելը մարդագէմ գազաններէն՝ արտասուալից աչքով դիտած է նա։ Զորս տարի չարունակ լոկ «հաւատքի ուժով» Միջագետքի անապատները գերութեան ու նժդեհութեան ամենադառն բաժակը քամելէն վերջ՝ 1918–1919 Հալէպ կ'երթայ. 1919ին՝ գինքը կը գտնենք Կ. Պոլիս. 1920 Յունուարին՝ որբանոց կը մտնէ եւ Արիներու կազմին կը ձուլուի. 1922ին Ամերիկեան Որբախնամ Վարչութիւնը հայ որբերը Յունաստան փոխադրելուն, իրեն եւս Քորֆու կը վիճակի. հոն, գեղարուեստի սիրով վառուած՝ իր ազատ ժամերը նկարելով կ'անցընէ։ 1924ի Մարտին, մին էր ինքն ալ այն 80էն որ յանձնուեցան Մխիթարեան Միաբանութեանս հոգաբարձութեան, Վենետիկի մօտ Ֆիէսսոլ ա'Արթիքոյի մէջ, ուր ցոյց տուաւ Արտաշէս գեղարուեստի սիրոյն հետ՝ նաեւ իր ընկերական անկեղծ, սակաւապէտ, կարգապահ, աշխատասէր եւ յարատեւող ու շարքաշ նկարագրին գեղեցիկ ձիրքերը։ Հոկտեմբ.ի (1924) սկիզբները՝ անցնելով Միլան, իտալական ճարտարարուեստի ամէնէն աւելի կենսունակ կեդրոնը, հոն իր դաղափարականը չմոռցաւ։ Մինչ մէկ կողմէն արհեստի մը նուիրուած՝ իր օրապահիկը կ'ապահովէր, միւս կողմանէ համեստ խնայողութեամբ, համալսարանական ընթացքի մը կը հետեւէր։ Ամէն գնով գեղարուեստի վկայական մը ձեռք ձգել անհրաժեշտ հարկ մըն էր իրեն համար։ Այդ նպատակին առջեւ՝ տեղիք տուին կեանքի հարկեցուցիչ պահանջներն անդամ. ամէն զոհողութիւն ու նեղութիւն կրեց. հիւանդութիւնն ու մահացու վիրահատութիւններն իսկ արհամարհեց, եւ նիւթականին պակասը՝ գինքը չկասեցուց երբեք։ Ամենախնամ Աչը, կարօտութեան իր պահերուն, ազնուագոյն սրտերը շարժեց Տիկին Զեզինա Սարդոյի եւ Ցիւրիխցի Օր. Մարգինա Պոսհարտի, որոնք թեթեւցուցին իր հոգը եւ քաջալերեցին գինքն իր կոչման մէջ։ Օրհնեա՛լ ըլլաք, ազնիւ հոգիներ, անօգնական Հայու մը՝ Դուք բարի հրեշտակներն եղաք. կեցցէ՛ք։

Այսպէս, անորոշ բաղդին դէմ այնքան երկար արիւարար պայքարելէն վերջ, հայ նկարագրին այդ հարազատ տիպարը, իր պատուարեր յամառութեամբ, յաջողեցաւ 8 մասնագէտ ուսուցչապետներու եւ իրենց Նախագահին առջեւ, 17 Յուլիսին, Պրերայի Ակադեմիային մէջ, Հայ ճարտարապետութեան՝ եւ յատկապէս «գմբէթ»ի հարցին շուրջ վիճելէն վերջ, նկատի ունենալով իր գիտական համոզիչ փաստերը եւ պատրաստած 20 էջնոց գրաւոր ու ջրաներկ՝ մէջտեղ դրուած իր աւարտառը, յիշեալ յանձնախումբը զինքը կը հռչակէր «Ուսուցիչ» նկարչութեան, տալով իրեն բարձրագոյն բարենիշը 10+։ Զորս տարուան ընթացքը՝ երկուքի վերածած էր նա։

Տաղանդաւոր եւ անխոնջ երիտասարդ պսակաւորին, որ իր անխոնջ եռանդով կրցաւ բիւր դժուարութեանց յաղթել եւ նպատակին այսպէս փառաւոր կերպով հասնիլ, «Բազմավէպ» հաճելի պարտք մը կը զգայ իր սրտագին շնորհաւորութիւնները մատուցանել, ապագային լաւագոյն յաղթանակներու անկեղծ մաղթանքով։

Հ. Գր. Ս.

«ԲԱԶՄԱՎԷՊ»-Ի

ՀԱՐԻՒՐԱՄԵԱԿԻՆ

ՅՈԲԵԼԻՆԱԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍՆԵՐԸ

(ՎԵՆԵՏԻԿ 18–20 ՀՈԿՏ. 1947)

Ա. – ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԻ ՀՐԱՇԱԿԵՐՏԻՆ ՄԷՋ

Բազմավէպի առաջին դարադարձի հանդէսներուն իբրեւ բացում, կարգադիր յանձնախումբը յաջողած էր սարքել երաժշտական ճոխ ներկայացում մը, որ տեղի ունեցաւ Հոկտ. 18ի շաբաթ դիշեր, Վենետիկի հրաշակերտին մէջ։

Առաջին անդամն էր որ «Ֆէնիչէ»ի ոսկեզարդ եւ լուսաշող թատերասրահին՝ գեղարուեստի այդ նրբաճաշակ ձեռակերտին մէջ հայկական երաժշտութիւնը պիտի հընչէր ու արեւելեան զգայուն ոգին պիտի խառնուէր արեւմտեան շքեղ կառուցուածքին ծալքերուն հետ, զմայլումի գերերկրային վայելքներ ստեղծելով ո՛չ միայն հայերուս, այլ նաեւ արեւմուտքի երաժշտադէտ հոգիներու մէջ։

Իտալիոյ այլեւայլ քաղաքներէն ժամանած ազգայիններէն զատ՝ նուագահանդէսին ներկայ էին իտալացի քաղաքական պաշտօնական անձնաւորութիւններ, համալսարանի Ուսուցչապետներ, գրագէտներ, հրապարակագիրներ եւն.։

Հանդէսին բացումը կատարեց Փրոֆ. Պ. Լիզիէ, Երեսփոխան Իտալիոյ Խօսարան, Մ. – Ռ. Վարժարանի երբեմնի փիլիսոփայութեան Ուսուցիչ եւ Մխիթարեան Հայրերու գործունէութեան խորագէտ ծանօթ, հակիրճ խօսքերով բացատրելով նը-նօթ, հակիրճ խօսքերով բացատրելով նը-ւագահանդէսին նպատակը եւ դրշմը։

«Այս հանդէսը — ըսաւ ան — սարքուած է ի պատիւ թերթի մը հարիւրամեակին, ԲԱԶՄԱՎԷՊ-ի, որ պաշտօնական օրկանն է Մխիթարեան Հայրերու, որոնք դարեր առաջ հաստատուած մեր Վենետիկեան Հասարակապետութեան մէջ, անխոնջ վաստակած են իրենց ազգային վերելքին ի նպաստ։ Ամէնուս ծանօթ է Ս. Ղազարի կղզեակը, որ զոհարն է Վենետիկեան լճակին, որուն կը նային ո՛չ միայն հայերը, այլ նաեւ միջազգային մեծամեծ անձնաւորութիւններ իբրեւ գրական մշակութային վառարանի մը»։ Ապա անցաւ վերակոչելու հայութեան փառաւոր անցեալը, որպէս ազնուական հինաւուրց ազգ, հելլէն եւ լատին ցեղերու հետ սերտ յարաբերութիւններով միշտ կապուած եւ յառաջապահ՝ արեւմտեան քաղաքակրթութեան։ Կարուկ խօսքերով ակնարկեց նաեւ Հայութեան թշուառ վիճակին, զոր դարերէ ի վեր կը կրէր, օտար պետութիւններու լուծին տակ. փառաբանեց ներկայ վերածնունդը, «որու մէկ նմոյշը պիտի ըլլայ — ըսաւ — այս նուագահանդէսը, որ նորութիւն մըն է Վենետիկցիներուս համար եւ զոր հաճոյքով պիտի ունկնդրենք». եւ հուսկ սրտագին մաղթեց վերածնունդ Հայ ազգի հին արժէքներուն եւ յաղթանակ Մայր Հայրենիքի։

digitised by A.R.A.R.@